

Διδακτικά σενάρια

Ορισμός

Ως *Διδακτικό Σενάριο* θεωρούμε την περιγραφή μιας διδασκαλίας με εστιασμένο γνωστικό(ά) αντικείμενο(α), συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους, διδακτικές αρχές και πρακτικές.

Το Διδακτικό Σενάριο μπορεί να έχει διάρκεια περισσότερες από μία διδακτικές ώρες.

Τα σενάρια ως μετεξέλιξη των σχεδίων Δραστηριότητας

- Ο σχεδιασμός της μαθησιακής δραστηριότητας δεν είναι κάτι νέο. Υπήρχε και εξακολουθεί να υπάρχει η έννοια «Σχέδιο Δραστηριότητας»
- Οι δυνατότητες παιδαγωγικής αξιοποίησης της ψηφιακής τεχνολογίας έχουν αποτελέσει το καίριο όχημα για την μετεξέλιξη του όρου «Σχέδιο Δραστηριότητας» στον όρο «Σενάριο».
- Τα καινοτομικά χαρακτηριστικά των ψηφιακών εργαλείων ευνοούν την επινόηση διερευνητικών δραστηριοτήτων αξιοποιώντας τόσο τη γνωστική όσο και την κοινωνική και συνεργατική πλευρά τους.

Το σύγχρονο «Διδακτικό Παράδειγμα»

- Σήμερα με τη βοήθεια των Νέων Τεχνολογιών συντελούνται αλλαγές στη μορφή του μαθήματος που ενισχύουν τις δυνατότητες για μια πολύ μεγαλύτερη ποικιλία δραστηριοτήτων στην τάξη σε σχέση με εκείνες που παρέχονται με τη συνηθισμένη μετωπική διδασκαλία .
- Σ' αυτό το πλαίσιο η ανάπτυξη σεναρίων, έχει θεωρηθεί αλληλένδετη με τη διαμόρφωση ενός σύγχρονου **«διδακτικού παραδείγματος»** το οποίο υποστηρίζει:
 - την καλλιέργεια μεθοδολογικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων,
 - τη διερεύνηση μέσα από το πείραμα,
 - την ομαδική εργασία και επικοινωνία των μαθητών στα πλαίσια συνεργατικών δραστηριοτήτων, τη δημιουργία, δηλαδή, νέων ρόλων για τον εκπαιδευτικό και το μαθητή.

- Σχεδιασμός δραστηριοτήτων
- Διαδικασία εφαρμογής τους
- Αναμονές από εφαρμογή τους

Εξειδίκευση των δραστηριοτήτων με φύλλα εργασίας για τους μαθητές.

Διδακτικό σενάριο

Περιέχει :

Τη σχεδίαση πολλών δραστηριοτήτων.

Την εκτέλεση τους εστιάζοντας σε :

Τι σχεδιάζεται ?

Γιατί-πού-πώς-για πόσο ?

Τι αναμένεται να γίνει ?

Περιλαμβάνει τις δράσεις των μαθητών το ρόλο του διδάσκοντα, και τη χωροχρονική οργάνωση του μαθήματος.

Μπορεί να συνδυάζει διδασκαλία περισσότερων εννοιών με διάφορα διδακτικά μέσα και λογισμικά.

Σχέδιο μαθήματος

Λεπτομερής περιγραφή μιας διδασκαλίας του αναλυτικού προγράμματος.

Τεχνικά κείμενα με λεπτομερείς διδακτικές οδηγίες προς το διδάσκοντα— από την οποία ωστόσο ενίοτε μπορεί να απουσιάζει η περιγραφή της κοινωνικής αλληλεπίδρασης μεταξύ μαθητών-εκπαιδευτικού

Επιπλέον τα σενάρια...

- έχουν επιτελικό χαρακτήρα και ο διδάσκων έχει περιθώρια επιλογών να ενσωματώσει την εφαρμογή των προτεινόμενων δραστηριοτήτων στη δική του εκπαιδευτική στρατηγική και στόχους.
- λαμβάνουν υπόψη και τις κοινωνικές διαστάσεις και παραμέτρους του μαθησιακού περιβάλλοντος καθώς και τους περιορισμούς που προέρχονται από το σχολικό ή το ευρύτερο πολιτισμικό πλαίσιο (π.χ ο απαιτούμενος χρόνος για την εφαρμογή των δραστηριοτήτων και οι απαραίτητες δράσεις των **συμμετεχόντων** προδιαγράφονται με σαφήνεια ώστε να μπορεί ο εκπαιδευτικός να κρίνει αν και σε ποια μέρη της διδασκαλίας μιας έννοιας θα εστιάσει κατά την εφαρμογή ανάλογα με το συνολικό διδακτικό σχεδιασμό της ύλης.
- Επιπρόσθετα, η εμπειρία εφαρμογής μπορεί να δώσει χρήσιμες ενδείξεις τόσο για την επέκταση μιας δραστηριότητας όσο και για την επαναχρησιμοποίησή της σε διαφορετικό κοινό, ηλικία και εκπαιδευτικό πλαίσιο.

Το Διδακτικό σενάριο περιλαμβάνει:

- αλληλεπίδραση
- ρόλους των συμμετεχόντων,
- αντιλήψεις των μαθητών και
- ενδεχόμενα διδακτικά εμπόδια

Το Σχέδιο μαθήματος περιλαμβάνει :

- περιγραφή των φάσεων ή σταδίων μιας διδασκαλίας, όπως :
- Αφόρμηση,
 - ανάπτυξη,
 - ανακεφαλαίωση

Συνοψίζοντας

- ◆ Ένα διδακτικό σενάριο υλοποιείται, κατά κανόνα, με μια σειρά *εκπαιδευτικές δραστηριότητες*
- ◆ Περιγράφονται
 - δομή και ροή κάθε δραστηριότητας
 - οι ρόλοι του διδάσκοντα-διδασκομένων και
 - η αλληλεπίδρασή τους με τα όποια χρησιμοποιούμενα μέσα και υλικό
- ◆ Η διάρκεια του μπορεί να επεκτείνεται και πέρα από τη μία διδακτική ώρα.

Διδακτικά σενάρια

- ◆ Πολλές φορές η επίλυση ενός προβλήματος απαιτεί την αντιμετώπιση του από πολλές, διαφορετικές οπτικές γωνίες, με τα εργαλεία πολλών και διαφόρων επιστημονικών κλάδων.
- ◆ Διαθεματικότητα και
- ◆ Διεπιστημονικότητα

Διεπιστημονικότητα - Διαθεματικότητα

Διεπιστημονικότητα

Η εμπλοκή περισσότερων από μία γνωστικών περιοχών στην μελέτη ενός φαινομένου

Διαθεματικότητα

Η επέκταση της ανάλυσης ενός αντικειμένου σε σφαίρες που επεκτείνονται πέρα από τα αυστηρά όρια της μίας γνωστικής περιοχής, προκειμένου η μελέτη αυτή να εγγραφεί σε ένα γενικότερο πλαίσιο και να διασυνδεθεί με άλλες έννοιες.

Εκπαιδευτικό Λογισμικό και Εκπαιδευτικά Σενάρια

Ένα εκπαιδευτικό λογισμικό μετατρέπεται σε μαθησιακό περιβάλλον εφόσον υπάρχουν κατάλληλα σενάρια και δραστηριότητες οι οποίες βοηθούν τελικά τους μαθητές να εποικοδομήσουν τις γνώσεις τους και να αποκτήσουν στοιχεία επιστημονικής μεθοδολογίας.

Βασική δομή των σεναρίων (1)

- ◆ Κάθε σενάριο αποτελείται από δύο διακριτά μέρη:

- 1. Κυρίως Σενάριο (Οδηγός οργάνωσης της διδασκαλίας)**
- 2. Φύλλα Εργασίας μαθητή**

Βασική δομή των σεναρίων (2)

Στο κυρίως μέρος ενός σεναρίου διακρίνουμε :

1) Τίτλος.

2) Ταυτότητα του σεναρίου

◆ Συγγραφέας (είς):

◆ Γνωστική περιοχή των μαθηματικών:

(π.χ Άλγεβρα, Γεωμετρία, Στατιστική και Πιθανότητες)

◆ Θέμα (τα):

Περιγράφεται το θέμα ή τα θέματα που αφορούν τις μαθηματικές έννοιες τις οποίες η δραστηριότητα διαπραγματεύεται. Π.χ. μελέτη του εμβαδού παραβολικού χωρίου.

Βασική δομή των σεναρίων (3)

3) Σκεπτικό της δραστηριότητας.

◆ Καινοτομίες.

Περιγράφεται συνοπτικά η ιδέα πάνω στην οποία έχει στηριχτεί ο σχεδιασμός του σεναρίου και οι καινοτομίες που εισάγονται με το σενάριο στη μάθηση ή τη διδασκαλία του θέματος.

◆ Προστιθέμενη αξία.

Θα πρέπει το σενάριο να αναδεικνύει συγκεκριμένες δράσεις οι οποίες δεν μπορούν να υλοποιηθούν με τα συμβατικά αναπαραστασιακά μέσα ενώ συγχρόνως επεκτείνουν τους γνωστικούς ορίζοντες του χρήστη. Ποια είναι η προστιθέμενη αξία του σεναρίου από παιδαγωγική σκοπιά.

◆ Γνωστικά – διδακτικά προβλήματα

που αφορούν τη μελέτη μιας συγκεκριμένης μαθηματικής έννοιας με αναφορές στην υπάρχουσα έρευνα σχετικά με την έννοια αυτή (π.χ. πορίσματα ερευνών από το χώρο της διδακτικής των μαθηματικών). Εδώ μπορεί επίσης να γίνει αναφορά και στο θεωρητικό πλαίσιο(-α) στα οποία βασίζεται το σενάριο.

Βασική δομή των σεναρίων (4)

4) Πλαίσιο εφαρμογής.

◆ Σε ποιους απευθύνεται.

Περιγράφεται η ηλικία ή η τάξη των μαθητών στους οποίους απευθύνεται.

◆ Χρόνος υλοποίησης.

Αναφέρεται πόσες διδακτικές ώρες απαιτούνται για την υλοποίηση του σεναρίου.

◆ Χώρος υλοποίησης.

Αναφέρεται αν οι μαθητές θα εργαστούν εξ' ολοκλήρου στην αίθουσα διδασκαλίας ή και σε άλλο χώρο (π.χ. εργαστήριο υπολογιστών).

◆ Προαπαιτούμενες γνώσεις των μαθητών.

Περιγράφεται το απαιτούμενο υπόβαθρο των μαθητών ώστε να μπορούν να διεξάγουν τις προτεινόμενες δράσεις του σεναρίου προκειμένου να συντελεστεί η διαδικασία μάθησης που προβλέπεται.

◆ Απαιτούμενα βοηθητικά υλικά και εργαλεία.

Περιγράφονται τα υλικά εργαλεία (π.χ. γεωμετρικά όργανα) και τα άλλα βοηθητικά μέσα (π.χ. φύλλα εργασίας, οδηγίες, ιστοσελίδες) που απαιτούνται για τη διεξαγωγή της δραστηριότητας.

◆ Κοινωνική ενσχυρήστρωση της τάξης.

Αναφέρεται αν οι μαθητές θα εργαστούν ή όχι σε ομάδες και ποιοι θα είναι οι ρόλοι μαθητών και διδασκοντα.

◆ Στόχοι της δραστηριότητας.

Γίνεται αναφορά στην εξειδίκευση των διδακτικών στόχων του σεναρίου.

Βασική δομή των σεναρίων (5)

5) Ανάλυση της δραστηριότητας

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται οι φάσεις που περιλαμβάνει το σενάριο παράλληλα με την ανάλυση της αναμενόμενης διδακτικής και μαθησιακής πορείας. Εδώ μπορεί να δοθούν και ενδεικτικά φύλλα εργασίας που δίνονται ανά φάση (όχι απαραίτητα για όλες τις φάσεις) και να ακολουθήσει σχολιασμός. Θα αναφερθούν επίσης οι ενδεχόμενες απαντήσεις αλλά και δυσκολίες που αναμένεται να συναντήσουν οι μαθητές όπως και ο τρόπος που θα αντιμετωπιστούν από το διδάσκοντα. Θα ενσωματωθεί δηλαδή εδώ

◆ Η ροή εφαρμογής των δραστηριοτήτων:

Περιγράφονται οι επιμέρους δραστηριότητες, η ροή διεξαγωγής τους καθώς και οι λόγοι για τους οποίους προτείνεται η συγκεκριμένη διάταξη ροής.

◆ Τα εργαλεία:

Περιγράφονται τα εργαλεία του/των προτεινόμενου/ων λογισμικού/ών που προτείνεται να χρησιμοποιηθούν σε κάθε δραστηριότητα καθώς και η σημασία τους στην ανάπτυξη της μάθησης.

◆ Οι πηγές:

Περιγράφονται οι πόροι που προτείνεται χρησιμοποιηθούν κατά τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων και δεν ανήκουν στο/α προτεινόμενο/α λογισμικά.

◆ Αναφορά στο ρόλο και την κοινωνική ενορχήστρωση της τάξης:

Θα πρέπει να αποσαφηνίζει και να διακρίνει τον τρόπο με τον οποίο θα εμπλακούν και θα αλληλεπιδράσουν κατά την διάρκεια της δραστηριότητας

- οι μαθητές
- ο διδάσκων
- τα τεχνολογικά εργαλεία.

Βασική δομή των σεναρίων (6)

6) Αξιολόγηση μετά την εφαρμογή:

Περιγράφεται ποιες πληροφορίες αντλεί ο εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια της εφαρμογής της δραστηριότητας και πώς τις αξιοποιεί για ανατροφοδότηση του σεναρίου.

7)Επέκταση της δραστηριότητας.

Προτάσεις για την περαιτέρω επέκταση του σεναρίου.

8)Βιβλιογραφία.

Εδώ θα αναφερθούν οι βιβλιογραφικές αναφορές που

Βιβλιογραφία

- ◆ Επιμορφωτικό υλικό για τα ΚΣΕ του ΙΤΥ
- ◆ Επιμορφωτικό υλικό για τα ΠΑΚΕ του ΙΤΥ
- ◆ Επιμορφωτικό υλικό για τα ΠΑΚΕ του Π.Ι.
- ◆ <http://www.ictscenarios.gr/>